

روزنامه سیاسی اقتصادی ، اجتماعی و فرهنگی صبح ایران

روزنامه



سه شنبه ۲۸ آذر ۱۴۰۲ ۵ جمادی الثانی ۱۴۴۵\_ ۱۹ دسامبر ۲۰۲۳ سال هشتم \_ شماره ۲۳۲۳\_ ۸ صفحه \_ قیمت ۱۰۰۰۰۰ تومان



همدلی در گفت‌وگو با «بیت‌الله ستاریان» تأثیر بودجه را بر این بازار بررسی می‌کند

## تشویق سرمایه‌گذاری یا درآمد زایی از بخش مسکن؟

مجید انصاری:

## طرح عفاف و حجاب قابلیت اجرا ندارد

احمد توکلی در نامه به رئیسی ادعا کرد

## رانت بی‌سابقه در دولت سیزدهم

برای درگذشت «رضا صفایی‌پور»

که سوپر استار سینمای دهه‌های ۶۰ و ۷۰ بود

## رد پای طوفان

سایه «پدرخوانده» بر سر ابر برج‌سازی به ظاهر قانونی‌ا

## بولدوزها در آستانه ورود به باغ ملی گیاه‌شناسی

**همدلی** **احمد رضا خالدي**: موضوع ابر برج‌سازی در حریم با گیاه‌شناسی در حالی دو سالی است که در حریم باغ گیاه‌شناسی آغاز شده که نقطه‌ای مغفول مانده‌ای در آن نادیده گرفته شده است. ساخت و سزاهایی که متعلق به تعاونی از نش است و به گفته همه کارشناسان و اکثر مسئولان بلند مرتبه، تنها دست‌آوردش برای شهر، نابودی این باغ منحصرفد گیاه‌شناسی در جهان است.
**صفحه ۴**

«همدلی» در گفت‌وگو با «قاسم مجبعلی» عوامل موثر در انتخاب‌های سیاست خارجی ایران را بررسی می‌کند

# مزایا و خطرات خروج از «موازنه»

مسئله در کنار تنش‌های احتمالی از جمله موضوعاتی است که گردانندگان این جنگ نیم‌نگاهی به آن دارند، موضوعی که منفعطلبانه یا مصالح‌نابندیشانه بازیگران راه‌مچون اونگی در دو سوی این معادله به حرکت وامی‌دارد.
**صفحه ۲**

منافع کشورها و «جذب ناگزیر» به سوی شرق و غرب دامن همه بازیگران را گرفته؛ همانگونه که در جنگ اوکراین چنین پدیده‌ای تا مدت‌ها مطرح بود. با این حال به نظر می‌رسد پارکشی‌های بین‌المللی در جنگ غزه به رغم تأثیر افکار عمومی دنیا بر این

**همدلی** **امید کوشا**: جنگ غزه و تکانه‌های سیاسی ناشی از آن محدود به تغییرات مواضع قدرت‌ها در عرصه بین‌الملل نشده و دامنه تغییرات به سیاست داخلی و مولفه‌های موثر آن در سیاست خارجی برخی کشورها نیز رسیده است. در حاشیه کنترل جنگ،



ردپای درندگان اسرائیلی در اختلال

گسترده شبکه توزیع سوخت کشور

# اختلال خرابکارانه در پمپ بنزین‌ها

### مجید انصاری: طرح عفاف و حجاب قابلیت اجرا ندارد

از دید بنسده این لایحه یا طرح قانونی در زندگی تمام ۸۵ میلیون نفر ملت ایران مستقیم تأثیر دارد. یعنی تمام زنان و مردان کشور درگیر با این قانون هستند؛ صبح که از خانه بیرون می‌آیند تا شب که بر می‌گردند، در محیط کار، مدرسه، دانشگاه، بازار، مزرعه، فرودگاه، خودرو، قطار، مترو و همه جا این قانون سبک‌رک کشیده و برای آن حکم تعیین کرده است. قانونی که به زندگی آحاد ملت ایران، هر روز و هر شب، بستگی پیدا کرده و مرتبط می‌شود به تمام اتباع خارجی که به ایران سفر می‌کنند و از زمانی که وارد فرودگاه ایران می‌شوند تا زمانی که ایران را ترک می‌کنند مشمول این قانون شده‌اند و در مواردی برای آنها جرمانگاری شده و برای مسئولین کشور در زمینه کنترل اتباع خارجی وظایف سنگینی را وضع کرده، من قانونی به این گستردگی و فراگیری سراغ ندانم.

به چه مناسبت چنین قانونی را طبق اصل ۸۵ به نوعی مخفیانه و در سکوت تصویب کردند؟! این اشکال بسیار بزرگی به این قانون است و به نظر به هیچ وجه این عمل مجلس از حیث نحوه بررسی این قانون قابل توجیه نیست.

پیش‌بینی می‌شود که شورای‌نگهبان نظرات‌نهایی خودشان را چند روز دیگر برای کمیسیون مجلس بفرستند و علی‌برجسته دست‌نگاه قضایی کشور و همچنین فعالان اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی توجه کنند. نمی‌شود به نظرات اکثریت قاطع یک ملت در تصویب یک قانون بی توجه باشیم. ممکن است شورای‌نگهبان بگویند وظیفه ذاتی ما فقط تطبیق با موازین شرع و قانون اساسی است، از دید بنده به عنوان کسی که سالیان زیادی از عمرم را در کار قانونگذاری و وضع مقررات در مجلس، دولت و مجمع تشخیص مصلحت گذرانده‌ام، این قانون اشکالات اساسی دارد که احتیاج به وقت موسعی دارد ولی من به چند مورد کلی آن اشاره می‌کنم.

مسئله اول همین است که فرآیند قانون اساسی این موضوع طی نشده است. یعنی این مسأله از موارد ضرورت مصداق اصل ۸۵ نیست. درست است که مجلس تشخیص داده ولی ما در گذشته مواردی داشته‌ایم که شورای‌مخترم نگهبان مصوبه مجلس را به دلیل اینکه مصداق اصل ۸۵ نبوده رد کرده است، که توضیحی که عرض کردم، موضوع به این گستردگی و اهمیت، مصداق اصل ۸۵ نبوده؛ بلکه ضرورت در تصویب علنی و رسمی آن بود. در واقع این یک نکته شکلی ضرورت این موضوع، سرعت عمل بوده است. اولاً قبلاً هم در این زمینه طرحی در مجلس بوده و مطابق آن دولت لایحه‌ای داده است. مجلس چهار سال فرصت داشته این موضوع را بررسی و قانونگذاری کند؛ چرا خودش را در تنگنای زمان قرار داده و در سال پایانی دارد به این موضوع می‌پردازد؟ ثانیاً مجلس می‌توانست با جلسات فوق‌العاده این مسأله را رسیدگی کند. همین طوری که در برنامه هشتم شاهد هستیم دو شیفت سه و سه شیفت کاری می‌کنند و برنامه هفتم که مفصل‌تر از این هم هست و لایحه‌ای که از سوی دولت به مجلس رفته ۱۱۵ ماده دارد و در ۱۴۸ صفحه کتاب به مجلس فرستاده شده و مجلس شاید حجم لایحه را در برابر افزایش داده است.

عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام با تأکید بر اینکه طرح عفاف و حجاب در زندگی تمام ملت ایران مستقیم تأثیر دارد، می‌گوید: گستره این قانون به گونه‌ای است که حتماً میان افشار و آحاد جامعه با یکدیگر تشنج و درگیری به وجود خواهد آورد؛ و از این رهگذر آثار زیان‌بار این قانون به مراتب بیش از خیرات احیاناً باحجاب شدن نواطلبانه یا اجباری یک عده‌ای خواهد بود. برای مثال برای نگهبان وزار تخانه یا شرکت گفته اگر کسی فاقد این پوشش بود، باید از ورود او جلوگیری کند. آیا یک نگهبان این اقتدار را دارد؟! اگر جلوی فردی را گرفت یا او را درگیر نخواهد شد؟! اگر درگیر شدند و یکی از آنها صدمه دید چه کسی جانشین را خواهد داد؟

حجت‌الاسلام و المسلمین مجید انصاری در گفت‌وگو با بخش اول صحبت من راجع برآیند بررسی این قانون است. جماران می‌گوید: من در دو بخش به طور اختصار مطالبی را عرض می‌کنم و اظهار نظر کارشناسی راجع به محتوای آن نیازمند به وقت موسعی هست.

بخش اول صحبت من راجع برآیند بررسی این قانون است. ابتدا در قالب لایحه‌ای از سوی دولت در ۱۵ ماده که در شش صفحه بود، تقدیم مجلس شد ولی مصوبه‌ای که کمیسیون حقوقی و قضایی شورای‌اسلامی تصویب کرده و برای شورای‌نگهبان و هیأت عالی مجلس ارسال شده ۷۰ ماده در ۲۲ صفحه است و بسیاری از مواد دارای تبصره و بندهای متعددی هستند و در حقیقت یک قانون مفصل و جامعی شده است. حدود صلاحیت مجلس در تغییر لوائح، بر اساس برخی نظرات حقوقی و حتی شورای‌نگهبان، این طور نیست که هیچ محدودیتی نداشته باشد و باید چهارچوب اصلی لایحه حفظ شده باشد و از دید من این مصوبه مسائل متکثر و متعددی را اضافه کرده که اساساً در لایحه دولت نبوده و اگر می‌خواست به این گستردگی در دولت مورد توجه بگیرد حتماً بخش‌های مختلف آموزشی، فرهنگی و اقتصادی دولت و همه ارکان و اجزای دولت و وزارتخانه‌ها باید درگیر بحث‌های کارشناسی این لایحه می‌شدند؛ که نشده است. این نقیصه‌ای است؛ هرچه ممکن است بر اساس آیین‌نامه داخلی مجلس خیلی مفایرتی به چشم نخورد.

نکته دوم که مهمتر از این مسأله است، درست است طبق اصل ۸۵ قانون اساسی مجلس می‌تواند در موارد ضروری تصویب طرح‌ها یا لوائح را به کمیسیون‌های خودش واگذار کند و نهایتاً بعد از پایان مهلت آزمایشی مجلس باید آن را تصویب کند، اما سؤال اینجا است که اولاً کدام ضرورت اقتضا می‌کند که این قانون مهم به جای تصویب در مجلس به یک کمیسیون داده شود؟! وی در ادامه می‌گوید: ممکن است دوستان مجلس بگویند ضرورت این موضوع، سرعت عمل بوده است. اولاً قبلاً هم در این زمینه طرحی در مجلس بوده و مطابق آن دولت لایحه‌ای داده است. مجلس چهار سال فرصت داشته این موضوع را بررسی و قانونگذاری کند؛ چرا خودش را در تنگنای زمان قرار داده و در سال پایانی دارد به این موضوع می‌پردازد؟ ثانیاً مجلس می‌توانست با جلسات فوق‌العاده این مسأله را رسیدگی کند. همین طوری که در برنامه هشتم شاهد هستیم دو شیفت سه و سه شیفت کاری می‌کنند و برنامه هفتم که مفصل‌تر از این هم هست و لایحه‌ای که از سوی دولت به مجلس رفته ۱۱۵ ماده دارد و در ۱۴۸ صفحه کتاب به مجلس فرستاده شده و مجلس شاید حجم لایحه را در برابر افزایش داده است.

← یادداشت

#### تفاوت دیپلماسی دو همسایه

**محمدرضا چمن‌نژادیان** – قطر کشوری با مساحتی کمتر از کوچکترین استان ایران است. در غرب آسیا و تنها با عربستان سعودی مرز زمینی مشترک دارد. مساحت آن ۱۶۰ کیلومتر مربع است. از جمعیت ۲۰۶ میلیون نفری آن حدود ۴۰۰ هزار شهروند قطری مابقی مهاجر هستند. از نظر درآمد سرانه، چهارمین کشور قدرتمند بر پایه سرانه تولید ناخالص داخلی، و ششمین کشور بر پایه سرانه درآمد ناخالص ملی است. قطر توسط سازمان ملل متحد به عنوان کشوری با توسعه انسانی بسیار بالا طبقه‌بندی شده‌است، دارای سومین رتبه برتر شاخص توسعه انسانی در جهان عرب است. قطر از نظر اقتصادی در درآمد بالا و سومین ذخایر بزرگ گاز طبیعی جهان را در اختیار دارد. بزرگ‌ترین صادرکننده گاز طبیعی مایع در جهان با برداشت از میادین گازی مشترک با ایران است. همسایه آبی کشور ایران و در مجموعه اتحادیه و شورای همکاری کشورهای عربی است. اما همین کشور کوچک از ساختارهای قوی اقتصادی، اجتماعی و حکمرانی سیاسی مبتنی بر توسعه نوین با نوعی از تعاملات عقلانی و بین المللی بر خوردار است. ساختاری که تضمین کننده رفاه عمومی و موجب اعتماد درونی با کسب اعتبارات بین المللی را فراهم کرده است. قطر علاوه بر دارا بودن روابط متوازن بین المللی، اسلامی و عربی توانست به مواضع مستقلانه خود همراه با دیالوگ دیپلماتیک بین المللی، منطقه‌ای و درون عربی استحکام ببخشد. چنانچه با استقلال کامل در پرتو اعتماد داخلی و اعتبار بالای بین المللی حافظ منافع و امنیت ملی خود بوده و در اختلافات مرزی و مرامی مقابل عربستان سعودی به عنوان مهم‌ترین کشور عربی قد علم کرد، و در انتلاقات شورای همکاری عرب علیه یمن شرکت نکرد. قطر با شکوفایی فرهنگی، اقتصادی و سیاسی فرا منطقه‌ای برای اولین بار به عنوان کشور مستعد و پیشرو در غرب آسیا توانست، میزان مسابقات جام جهانی فوتبال ۲۰۲۲ باشد. آن مسابقات را با مدیریت عالی به بهترین شکل ممکن در تاریخ جام‌های جهانی بر گزار نمود. قطر محور بسیاری از گفت‌وگوهای دیپلماتیک فرهنگی، سیاسی و اقتصادی با اعتبار بین المللی، منطقه‌ای و اعتماد درونی است. رفع دعاوی مالی ایران و کره با سپردن پول‌های مسترد شده به بانک‌های قطری نمونه بارزی از استحکام حکمرانی سیاسی متکی به دانسته‌های درونی و اعتماد بین المللی در زمان تحریم‌های مالی ایران است. قطر هم اکنون برای حل و فصل دعاوی حقوقی، اختلاف بین المللی و حتی داخلی کشورها میانجیگری می‌کند. در جنگ نابرابر اسرائیل و غزه پس از عملیات طوفان الاقصی که جهان اسلام، ایران به عنوان رهبر محور مقاومت و قدرتهای فرا منطقه‌ای حتی نهادهای بین المللی با چالش و ناکامی جدی مواجه بوده و هستند و راهکارهای هیچکدام از مجامع فوق‌الذکر مانع از وقفه موقت در خفونت و آتش بس نشده بود. ولی سران قطری توانستند با حفظ مواضع و تعامل با تمامی طرف‌های درگیر میدانی و بازیگران موثر سیاسی حداقل وقفه و آتش بس را برای تبادل اسراه و ارسال کمک‌های درمانی و غذایی برقرار کنند. این کشور هم زمان با حضور جمعی اشداد میزان مکرر رهبران حماس، دولتمردان جمهوری اسلامی، سران دول غربی و اسرائیلی به ویژه رئیس موساد برای مذاکره بوده است. در مقابل مواضع جمهوری اسلامی با وجود توجهات دمکراتیک بخاطر جنس دیالوگ خود نزد سرران کشورهای اسلامی عربی، جوامع بین المللی و حتی درون فلسطینی از مقبولیت لازم برای میانجیگری اثربخش بر خوردار نبوده است. هر چند شرایط کنونی اشغالگری، جنایات اسرائیل در غزه و گسترش بی‌محابای جنگ علیه شهروندان با همکاری غرب بخصوص آمریکاکنیا باعث شده که بر واقعیات نزدیک به مواضع نظامی اسلامی مهر تأیید زده شود. در عین حال پتانسیل نسبتاً قوی و فشار جدی بالقوه و بالفعل منطقه‌ای نظام اسلامی و در عرصه میدانی علیه رژیم اسرائیل و آمریکا با گروه‌های همسوی ایران را کسی نمی‌تواند انکار کند. قابل ذکر است، با وجود تمام واقعیات‌های فوق‌الزایمه اعتبار بخشی بین المللی به مواضع نظام اسلامی و بازیگری موثر مانند قطری‌ها‌اتکا، به اقتصاد قوی، اعتماد درونی مبتنی بر مشارکت مدنی، دیالوگ اعتبار‌آور بین المللی و منطقه ای است که باید مبتنی بر موازین عرف دیپلماتیک جوامع بین المللی، اسلامی، فلسطینی‌پسند باشد. بنابراین با نهایت تأسف استنباط درونی و بیرونی این است، که مونولوگ ایدئولوژیک با تمام رفت و آمدهای خود نتیجه دلخواهی را در بر نداشته است.

به این ترتیب می‌توان گفت: دیالوگ دیپلماتیک بین المللی قطری مبتنی بر توسعه یافتگی، اعتماد داخلی، داشتن اعتبار بین المللی و منطقه‌ای بوده که توانسته با همراه کردن رادیکالترین عناصر ایدئولوژیکی میدانی و متخاصم نتیجه نسبی حاصل کند

**فعال مدنی و سیاسی**

← یادداشت

#### کمر بندها را باید محکم‌تر کنیم؟

**ایمان اسلامی‌بین** – دوست فرنگ دیدم‌های می‌گفت؛ در اِسران برای اینکه بتوانید آینده اقتصاد را پیش‌بینی کنید نباید ببینید در انتخابات مجلس و پاراست جمهوری چه گروهی و جریانی پیروز می‌شود. حتی نباید چشم‌تان به تصویب فلان قانون و ارسال فلان لایحه باشد. او رئیس به‌جای بوسیدن دست مخالفان از کارشناسان همه گروه‌ها و جناح‌ها استفاده کنند. حالا وقت میتینگ سیاسی نیست، الان وقت عمل است. دولت آقای رئیسی از نگاه علمی ضعیف است. در جنگ با یک برگ کاغذ به نام دلار باید قوی بود. در جنگ فقط دانش جنگ نیاز نیست، به هنر هم نیاز است. در جنگ اقتصادی آقای رئیس جمهور، آدم‌های اقتصادی شما واقعا هنر ندارند. شاید دانش رسان‌های و کتابی داشته باشند! آقای رئیسی کجا را باید قوی کرد؟ باید اول ساختار اقتصاد کشور را به اقتصاددانان بزرگ واگذار کرد. باید همانطور که میر کالملی‌ها رفتند و صد آفسوس که دیر رفتند، آدم‌های ماهر و هنرمند اقتصاد وارد عرصه شوند. یادم هست آقای بهمنی رئیس بانک مرکزی در دولت احمدی‌نژاد هیچ کار مثبتی نداشت، ولی یک حرف بزرگ زد آن هم استفاده از «شعب‌ایطالب» بودن وضعیت اقتصادی کشور بود! آقای رئیسی، آیا بهتر نیست در وضعیت کنونی حداقل از دانش جغرافی‌ها، از طهماسب مظاهری‌ها، از طیبی‌نیاها و همتی‌ها… و علمای اقتصادی همه جناح‌ها به‌زودی تیمی را تشکیل دهید تا مشکلات را حل کنید. آقای رئیسی، وضع کشور سوال بر انگیز است. برخی از علمای ساختارگر! اعتقاد دارند باید از جز به کل رفت. مثالی بزنم: با عدم پرداخت مطالبات بخش خصوصی از سوی دولت و از آن‌طرف گرفتن به‌موقع مالیات و حق بیمه از بخش خصوصی توان و بنیه مالی بخش خصوصی را ضعیف کردیم و حال دنبال رشد تولید هستیم که قطعاً نمی‌شود. حالا در این شرایط از این جزئیات در کشور فراوان است. خوب است که جنب‌های رئیسی دلایش را بگویند و بیایند – جسارت داشته باشند– اعلام کنند و بگویند پول نداریم. بگویند شرایط برایمان سخت است. یا حداقل از یکی دیگر از سناریوهای اقتصادی‌تان استفاده کنید شاید بهتر عمل کند. دولتی‌های محترم فرصت‌ها را از دست ندهید، کمی به کارها سرعت دهید و به سمت تشکیل اتاق‌های فکر فراچنانچی بروید، همت و دوستی ملی ایجاد کنید!فاصله بین دولت و ملت را کم کنید. آقای رئیس جمهور، اکنون دیگر دیر شده است که به فکر اضافه کردن ساعت کاری دولت‌تان افتادید، بروید از جزئیات تا کلیات نتیجه‌های فکری فراچنانچی اقتصادی تشکیل دهید. امروز دیگر با گفتار درمانی مشکلات اقتصادی و معاش مردم حل نمی‌شود.

… و در آخر یک سخن با نمایندگان مجلس: بسیاری از قوانین عریض و طویل و بدون هیچ پشتوانه علمی بر تبصره را به فوریت اصلاح کنید. بگذارید تولید ملی رونق بگیرد. دست دولت را باز بگذارید. بگذارید شتاب حرکت بیشتر شود. نهادهای نظارتی را به نرمش در بخش تولید تشویق کنید و مهم‌تر از همه، قانون رفع موانع تولید را پیگیری کنید. جنگ اقتصادی را همه باید باور کنیم!ببینید تعداد اتاق‌های فکر اقتصادی دشمن چقدر است و تعداد اتاق فکر برای ما در مقام دفاع چقدر؟

**کارشناس ارشد اقتصاد سیاسی**

#### یادداشت‌ها

#### فرصت‌ها چون ابر می‌گذرند



**مهدی مسعودی آشتیانی**

کارشناس ارشد اقتصاد سیاسی

امام علی (ع) می‌فرماید که «فرصت‌ها چون ابر می‌گذرند.» کاش به جای تسویه حساب‌های داخلی و سرگرم کردن مردم با رقتن آن و آمدن این، به فکر آینده ایران باشیم؛ از ابتدا می‌روم سراصل مطلب.

#### کمر بندها را باید محکم‌تر کنیم؟



**ایمان اسلامی‌بین**

فعال سیاسی

دوست فرنگ دیده‌ای می‌گفت؛ در ایران برای اینکه بتوانید آینده اقتصاد را پیش‌بینی کنید نباید ببینید در انتخابات مجلس و یا ریاست جمهوری چه گروهی و جریانی پیروز می‌شود. حتی نباید چشم‌تان به تصویب فلان قانون و ارسال فلان لایحه باشد

#### تفاوت دیپلماسی دو همسایه



**محمدرضا چمن‌نژادیان**

فعال مدنی و سیاسی

قطر کشوری با مساحتی کمتر از کوچکترین استان ایران است. در غرب آسیا و تنها با عربستان سعودی مرز زمینی مشترک دارد. مساحت آن ۱۶۰ کیلومتر مربع است. از جمعیت ۲۰۶ میلیون نفری آن حدود ۴۰۰ هزار شهروند قطری مابقی مهاجرهستند.